

'KARABAĞ'LAMAMANIN YOLLARI RUSYA'YA ÇIKIYOR (CEYDA KARAN)

Oya EREN ÖZER

12.04.2009

Barack Obama [] Amerikalıların PR sanatındaki ustalığını bir kez daha ispat eden Avrupa ve Türkiye ziyaretinin ardından, Türkiye kendisini [] bilinmeyenli bir denk-lemin [] ortasında buluverdi. Amerikan Başkanı, Türkiye [] şahsi kanaati değişmemiş olsa da 24 Nisan [] [] demeyi aslında hiç de arzulamadığını ortaya koydu, topu Türkiye ile Ermenistan arasındaki ilişkilerin normalleşmesine attı. Ancak mesele iki ülke arasında yeniden canlanan ilişkilerde [] kılıcı [] misali duruyor. Türkiye de hakikaten Erivan [] tarihsel husumetlerini çözüme kavuşturmak ve normalleşme yoluna girmek arzusunda. Gel gör ki Dağlık Karabağ [] işgal halinden ötürü Türkiye [] Erivan [] sınırları açmak yahut diplomatik ilişki kurmak türünden açılımlara girişmesi, Azerileri fena halde küstürme potansiyeli taşıyor. Petrol ve doğalgaz kaynakları üzerine çöreklenmiş Azerileri küstürmek ise doğrusu her baba yiğidin harcı değil. Amerikalıların bile! Dile kolay, mevzu bahis olan Orta Asya enerji kaynaklarının dünya pazarlarına taşınacağı hatlar üzerine verilen malum [] Oyun [] Daha dün Enerji Bakanımız Hilmi Güler, şu Avrupa [] Rusya [] hegemonyasından kurtaracak meşhur Nabucco projesi için ha gayret tekrardan harekete geçtiklerini duyurdu. Türkiye [] Ermenistan [] da bir biçimde katmayı çok arzuladığı Nabucco doğalgaz boru hattı 3 bin 300 km aşp Orta Asya doğalgazını Avrupa [] ulaştırmayı hedefliyor. Bu haliyle Rusya [] bay-pas etmenin alternatifi görünümünde. Ancak 10 milyar dolar biçilen proje için ortalıkta henüz kreditor bile yok. Güler ise Türkiye [] Avrupa ülkelerine projenin bir an önce hayata geçirilmesi için birer mektup yolladığını, cevaplar bir an önce gelirse hazirana dek anlaşmaları imzalayabileceklerini aktardı. Enerji bakanımıza bakılırsa, Nabucco borularını Kazaklarla birlikte doldurması beklenen Bakü [] hiçbir sıkıntı mevzu bahis değil! Azerbaycan Devlet Başkanı İlham Aliyev, İstanbul [] Medeniyetler İttifakı Forumu [] katılacağını beyan etmesine karşın gelmemiş, Cumhurbaşkanı Gül, ABD Dışişleri Bakanı Clinton ve dahi bizzat Obama telefon açmış da, heyhat yatıştırıramamıştı. Zaten Aliyev Nabucco [] asla destek açıklamamışken, Ermenistan [] buna katma girişimlerine de soğuk durdu. Hatta Nabucco yerine Ukrayna [] önerisi olan [] Akım [] yönelip doğalgazını Gürcistan ve Ukrayna üzerinden Avrupa [] göndermeyi değerlendiriyor. İstanbul [] gelmeyen Aliyev [] Medvedev [] davetiyle 1 hafta Moskova [] gideceğini de not edelim. Muhtemelen mutabakat muhtırası geçenlerde imzalanan uzun vadeli doğalgaz işbirliği anlaşmasını ele alacak. Gürcü lideri Saakaşvili [] ağustostaki Amerikan destekli savaş macerası da Aliyev [] pahalıya patlamış, Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) hattı kapatılınca kısacık savaşta 500 milyon dolarından oluvermişti. Kazaklar, Özbekler, sağları solları belli olmasa da Türkmenlerin gazını garantilemiş Ruslar, Avrupa fiyatından Azeri gazı almayı da arzuluyor. Rivayet o ki Aliyev BTC hattına daha az petrol pompalamayı değerlendirirken, Moskova tarafından baştan çıkarılmaya hayli teşne. ABD, Bush yönetimi boyunca bugün artık - niyeysen!- avucunun içinden kayıp giden Kırgızistan [] Manas askeri üssünü merkezine alarak [] ve terörle mücadele ediyorum [] filan derken, Rusya, Sovyet döneminde iskambil kâğıtları gibi karılmış bu koskoca coğrafyada borusunu öttürmekle meşguldü. Orta Asya pazarını askeri, ekonomik, sosyal ve siyasal yöntemlerle uzun vadeli enerji satışı konusunda kendisine bağlamayı

bildi Ruslar. 2001 [1] Çin ile elbirliği edilip eski Sovyet cumhuriyetlerini de kapsayan Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) de boşuna kurulmadı. Elbette akıllı Hazar üzerinden Doğu Türkistan [2] geçerek kendisine ulaşacak hatta olan Çin de ŞİÖ [3] Batılı olmayan medeniyetlerin (Rusya, Çin, Müslüman, Hindu ve Budist) nadir rastlanan bir ortaklığı görüyor. Bu tam da ABD [4] NATO vesilesiyle rol oynamaya çalıştığı bir coğrafya. [5] çoklu hatlar, herkese bir parça düşer [6] formülasyonu iyi bir sunum, lakin mesele enerjinin kontrolüne gelince bir mana ifade etmiyor. Velhasıl Rusya [7] enerji hatları üzerindeki hegemonyasını kırma potansiyeli taşıyan Nabucco hayli yaş. Rusya, Bill Clinton [8] 1990 [9] zayıflığından faydalanarak kotardığı BTC [10] bir ikincisine kolay kolay geçit vermeyecektir. Hele bir de 9 milyar dolar potansiyeliyle [11] inci [12] misali duran Kazakistan [13] Kaşagan [14] çıkacak petrolünün hangi rotaları izleyeceğinin henüz belli olmadığı bir ortamda..ki kimileri 2013 [15] belli olacak bu hattı Rusya [16] kazanması halinde BTC [17] ipinin bile çekileceği iddiasında. Türkiye-Ermenistan ilişkilerinde de Türkiye-Azerbaycan ilişkilerinde de anahtar büyük ölçüde Rusya [18] elinde. Ve Rusya [19] Dağlık Karabağ [20] çözümsüzlükten bir rahatsızlığı filan yok. Hatta Rus basını Nabucco [21] engellemek için Ermenistan ve Azerbaycan arasında silahlı çatışma çıkartmayı bile göze alabileceğini yazıyorsa, Ankara [22] son gelişme-ler üzerine daha incelikli düşünmesinde fayda var demektir. Yoksa Karabağ [23] çözüm yahut daha geniş çerçeveden Türk-Azeri-Ermeni üçlü enerji diyalogu kulağa hakikaten çok hoş geliyor. Peki hal böyleyken Ankara [24] Erivan [25] yeni başlangıç için Bakü [26] gözden çıkarmış gibi gösteren manzara da nereden çıkıyor? Yoksa ABD Tahran [27] içli dışlı olacak da borular İran gazıyla mı dolacak? Yoksa Karadeniz ve Ege [28] doğalgaz ve petrol rezervleri bulundu da haberimiz mi yok? Bunlar faraziyeysen ortada tek bir gerçek kalıyor. Krize çevirdiğimiz Ermeni meselesini çözerken hem biz hem de AB ayazda kalabilir. ABD [29] gelince, galiba onlar da Orta Asya [30] enerjisinin Rusya ve Çin arasında nasıl paylaşıldığını izleyecek.

Kaynak/Source: